

Akademický rok 2018/2019

Diplomová práce – posudek oponenta

Jméno a příjmení studenta: Mgr. Martin Žák

Název práce: Vegýna

Slovní hodnocení:

S uměleckou prací a myšlením Martina Žáka jsem se z části seznámil na konferenci o uměleckém vzdělávání s názvem „Co můžeme dělat?“ pořádané na AVU ve spolupráci s ABV v listopadu 2017. Pamatuji si, že jsme se v rámci konference bavili o Atleiéru Pavla Ondračky, o důležitosti naslouchání studentům a studentkám a o tzv. dobré institucionální vůli. Po delším čase mě Martin Žák požádal o oponentský posudek své diplomové práce. Souhlasil jsem, jelikož mě jeho přístup k umění zajímá. Dalším důvodem mého zájmu byla podobnost konceptuálního myšlení s Vojtěchem Frohlichem, který se stejnou ambicí i argumentací realizoval projekt Klubu AVU jako sociální sochy na půdě AVU v Praze, jako svoji ročníkovou práci někdy kolem roku 2012.

Diplomovou prací – projekt s názvem Vegýna mi Martin Žák osobně podrobně popsal a vysvětlil, po tom co mi zaslal písemnou část i obrazovou dokumentaci projektu. Konzultovat v procesu realizace dané práce jsme bohužel nestihli z důvodu mé pracovní zaneprázdněnosti. Výslednou prezentaci diplomové práce si v tento moment posuzovat také netroufám, jelikož proběhne živě – performativně v čase obhajoby diplomové práce.

Pokusím se tedy velmi stručně kriticky zamyslet a zhodnotit myšlenkové pozadí uměleckého přístupu, související ambice a účel projektu i socialitu a institucionální kontext Martinova počínu.

Za důležité považuji, že projekt vznikl z osobní i kolektivní potřeby v kontextu institucionální situace. Byl situací vyvolán. Instituce k takovému volání bývají často hluché. Instituci školy tvoří především studenti a ti vytvářejí situace. Na uměleckých školách je situace forma, formát či jev. Přemýšlí se o ní, pracuje se s ní a prezentuje se skrze ní. Toto Martin Žák ví a vytváří situaci v její komplexnosti. Organizuje, pojmenovává, přesvědčuje, angažuje, žádá a provádí. Situaci buduje, aby existovala ve své politické, sociální i poetické kvalitě. A právě k tomuto předkládám k rozpravě první otázku: Proč se s takovým zájmem při popisu projektu mluví o sociální skulptuře? Je to ten správný termín či pouze láká svojí atraktivitou?

Na diplomové práci Martina Žáka mě zajímá další pojem, kterým je dokumentace existence. Projekt provozu Vegýny je událost rozprostřená v čase. Od určité doby trvá a měla by trvat, existovat co nejdéle, nejlépe co FAVU bude existovat. Daná časovost je nabitá událostmi jemnými i hrubými, intimními a veřejnými, praktickými a bezúčelnými. Z jistého pohledu mi připadá projekt Vegýny nedostatečně zdokumentovaný, zarchivovaný. Z vlastní zkušenosti rektora AVU vím, pokud se daný projekt institucionalizuje a profesionalizuje, ztrácí svůj umělecko poetický rozměr. Zabezpečí se jeho existence, zapečetí se jeho interpretační význam. V této souvislosti mě zajímá druhá otázka: Proč se koncepčně nepracovalo na důkladnější dokumentaci, která by ve své kvalitě mohla být nahlížena jako umělecký výstup?

Rád bych se dotknul ještě dalšího pojmu, který považuji v rámci Martinova projektu za důležitý a tím je performativita. Vnímám jí esenciálně, jelikož vyjevuje určitou socialitu, která poukazuje na přítomnost pohybových mechanik, které jsou tak nenápadné, nepřijemné, až stojí za pozornost a možná i analýzu. Ve vztahu k performančním studiím, ve kterých se zkoumá svět jako jedna velká scéna, kde všichni hrajeme určité role, mě zajímá vztah výsledné performance ke všem performancím, které proběhly během jednoho roku ve Vegýně, včetně každodenního vstávání do práce, nakupování, vaření, podávání jídla či mytí nádobí. Je výsledná performance aktem oddělení se od všeho co se událo, či pokusem, jak zprávu o tom, co byla a je Vegýna zprostředkovat co nejmonumentálněji?

Celkově hodnotím diplomovou práci Martina Žáka za velice přínosnou. Z institucionálního pohledu k dění na uměleckých vysokých školách jde o aktuální věc. V rámci zóny současného umění reprezentuje daná práce určitý standard přemýšlení. Více než o artefakt jde o cílený sociální počin a jeho popis. Pro osobní umělecký vývoj Martina Žáka je Vegýna důležitým momentem, stejně tak i pro celou FAVU.

Děkuji za pozornost.

TV

Otázky k rozpravě:

1. Proč se s takovým zájmem při poisu projektu pracuje s termínem sociální skulptura? Je to přesnější termín či atraktivnější?
2. Proč se koncepčně nepracovalo na důkladné dokumentaci, která by ve své kvalitě mohla být nahlížena jako další umělecký počin?
3. Je výsledná performance aktem oddělení se od všeho co se událo, či pokusem, jak zprávu o tom co byla a je Vegýna zprostředkovat co nejmonumentálněji?

Závěrečné hodnocení:

Práci doporučuji k obhajobě.

Návrh klasifikace:

B

Posudek vypracoval(a):

doc. MgA. Tomáš Vaněk

Datum:

5. května 2019

V Praze